

FINNSAM INFORMATION

FINNSAM – *Finnbygder i samverkan*

Nummer 3 Årgång 18 2012

ISSN 2000-9399



Nästa FINNSAM-Information utkommer i januari 2013. Manusstopp 10 december.

FINNSAM

För att underlätta samarbete, forskning och samordning av finnskogsaktiviteter startades nätverksorganisationen FINNSAM (Finnbygder i Samverkan) 1992.

Nätverket är öppet för alla som är intresserade av skogsfinnarnas kultur och historia.

FINNSAM arrangerar årligen en vår- och en höstkonferens, där finnskogsområdena turas om att vara värdar. På det sättet får FINNSAM-medlemmarna varje gång stifta bekantskap med ett nytt finnskogsområde i Sverige och Norge.

Vanligtvis arrangeras årligen även en vinterkonferens med arkiv- eller ämnestema.

Regelbundet utskickas medlemsbladet FINNSAM-information, med aktuella rapporter, protokoll och nyheter.

FINNSAM håller också i en mängd skogsfinska projekt, innefattande litteratur, byggnader, släktnamn, släktforskning och mycket annat.

Mer information om FINNSAM hittar du på www.finnsam.org

Plusgironr Sverige

646 27 77-1

Bankkontonr i Postbanken Norge

0533.34.89440

Medlemsavgift 2011 tv - privatperson och institution/förening: **100** resp. **300 SEK/NOK**

Kassör

Gunnel Axelsson, Rördåfors 86, SE-685 97 ÖSTMARK

Tel: (0)560-250 75. E-post: gunnel.axelsson@bredband.net

Skogsfinska bibliografin:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA

Tel: (0)240-169 60. E-post: loherou@gmail.com

Forskarförteckning:

Christina Norlander, N:a Karlsholmsgt 4, SE-653 42 KARLSTAD

Tel: (0)54-56 84 58 E-post: christina.norlander@telia.com

Ledningsgrupp 2011

Mellannorrand

(sammank.) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN

Tel: (0)23-228 64. E-post: maud@finnbygden.se

(suppl.) Kjell Nordquist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa

Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA

Tel: (0)271-101 68. E-post: finnskogsmuseet@swipnet.se

(suppl.) Barbro Sindler, Falun <barbro.sindler-hult@telia.com>

Bergslagen

Kenneth Norrgrann, Uppgränsta 4, SE-725 93 VÄSTERÅS

Tel: 021-507 5, E-post: zinda@hotmail.se

(suppl.) Tor Eriksson, Örebro <tor925@gmail.com>

Tiveden

Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA

Tel: (0)584-202 86. E-post: lena.gribing@telia.com

(suppl.) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland

Inga-Greta Lindblom, Vitsand 337, SE-685 94 TORSBY

Tel: 0560-302 84, E-post: inga-greta.lindblom@torsby.se

(suppl.) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@bredband.net>

**Norge södra
Finnskogen**

Birger Nesholen, Norsk Skogfinsk Museum

Tel: +47-900 29 447. E-post: birger@skogfinskuseum.no

(suppl.) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jan@fennia.nu>

**Norge norra
Finnskogen**

Mary G. Tangen, Nordholt, NO-2429 TØRBERGET

Tel: +47-906 313 84. E-post: oltangen@bbnett.no

(suppl.) Steinar Vermundsdammen, <ste-verm@online.no>

Ansvarig utgivare för FINNSAM-info Maud Wedin

Meddelande från redaktören

På kort tid har medlemmar i FINNSAM nyupptäckt några skogsfinnska karaktärsbyggnader i Mellansverige. Härom året identifierades en ria i Sången i Hällefors socken. Den kunde betraktas under vårkonferensen i Grythyttan-Hällefors finnmarker. Sången är en gammal skogsfinsk bosättning som leder anorna bakåt till sekelskiftet 1599/1600, upptagen av Simon Jakobsson.

I år hittade man en rökstuga i Valborgshöjden i gamla Säfsnäs socken. Bosättningen är betydligt yngre än Sången. Stället nämns i källorna tidigast vid mitten av 1700-talet.

Det är ytterst glädjande att man än idag kan återupptäcka hittills okända byggnader. Det gäller verkligen att med vaken blick se sig om i landskapet. Anmäla fynd och verka för bevarande. Den som är intresserad av skogsfinnska byggnader kan läsa bland en ganska rikhaltig litteratur. En artikel i ämnet som beskriver de senaste rönen inom området återfinns i FINNSAM:s egen skrift "Det finska kulturarvet". Boken "Försvunna rökstugor" av Herou-Holmdahl kan också rekommenderas. Uppgifter om gamla skogsfinnska byggnader kan man även hitta i bouppteckningar.

* * * * *

Innehållet i detta nummer:

- ledningsgruppens protokoll den 30 augusti 2012
- årsmötesprotokoll den 2 september 2012
- rapport från höstkonferensen 25-27 maj 2012, Inga-Greta Lindblom
- information om vinterkonferensen 2013
- en dikt av Kjell Söderberg
- en blänkare om vinterkonferensen

Utan er medverkan blir det inget informationsblad. Jag ser med glädje fram emot era bidrag till nästa nummer.

Jan-Erik Björk

Redaktör

Sjögrässtigen 4, SE-533 73 KÄLLBY
Tel: (0)510-54 13 04. E-post: janne.bjork1@telia.com

Samtliga foton i detta nummer har tagits av Jan-Erik Björk

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften?

Styrelsen vill påminna om att du riskerar att gå miste om värdefull information mm om du inte betalar din medlemsavgift. För **endast 100 kr** som privatperson blir du medlem i ett stort nätverk för intresserade av skogsfinsk kultur och kan ta del i dess aktiviteter.

Jan-Erik Björk

Sammanträde med ledningsgruppen för FINNSAM den 30 augusti 2012

Närvarande:

Gunnel Axelsson via telefon, Jan-Erik Björk, Tor Eriksson, Lena Gribing, Inga-Greta Lindblom, Jan Myhrvold, Birger Nesholen, Kjell Nordqvist, Kenneth Norrgrann, Barbro Sindler Hult, Maud Wedin och Maths Östberg.

Adj: Lars-Olof Herou

Plats: Säfsen Resort

1) Mötets öppnande

Mötet öppnades av ordföranden Maud Wedin

2 Val av mötesordförande

Till ordförande för mötet utsågs Maud Wedin.

3) Val av mötessekreterare

Till sekreterare för mötet utsågs Jan-Erik Björk.

4) Justering av protokoll

Mötets ordförande Maud Wedin justerar protokollet.

5) Dagordningens fastställande

Dagordningen fastställdes.

6) Ekonomisk rapport mm

Kassören Gunnel Axelsson lämnade en ekonomisk rapport. Sekurafonden är såld. De flesta medlemsavgifter är betalda. Icke inbetald avgift resulterar i utebliven FINNSAM-info. Större kommande utgifter består av höstkonferensen och hemsidan.

Sammanfattningsvis bedöms ekonomin vara mycket god.

7) Rollup

Diskuterades form och innehåll betr. FINNSAM:s nya rollup. Maud hade tagit fram utkast som byggde på tidigare förslag från Jan-Erik. Diskuterades ifall texten skulle ha rak vänsterkant eller vara centrerad. Lena erbjöd sig att ta fram ett förslag. Målsättningen var att få en färdig rollup till en släktforskarmässa i Eskilstuna 29 september.

8) Ny hemsida

Maud meddelade att hennes projekt beträffande den nya hemsidan i princip är klar. Adressen är densamma som tidigare. Hon presenterade hemsidan i olika avseenden. Den har fått en behövlig modernisering och uppfräschning. En viktig senare komplettering blir den karta som framför allt Maths har tagit fram i samarbete med finnskogarna.com. Maud kvarstår tills vidare som webbmaster. Hon ville också framföra ett stort tack till de tekniska utvecklarna.

9) FINNSAM:s historik

Christina Norlander har som inlånad resurs via arbetsförmedlingen arbetat med denna under året. Arbetsförmedlingen har dock ställt krav, som inte har kunnat förenas med uppgiften. Christina kommer att hjälpa till även i fortsättningen, men inte i samma omfattning. En stor mängd underlag och material har samlats in, men ytterligare arbete återstår, bl.a. med redigering.

10) FINNSAM:s arkiv

Nämnda Christina har arbetat även med detta projekt, vilket till stora delar har bestått i att samla in dokument, räkenskaper och liknande, där det mesta samlats i pärmar. Bo Hansson har lovat att scanna äldre årgångar av det löpande nyhetsbladet FINNSAM-information. Bladen kommer sedan att läggas in på den nya hemsidan, vartefter de blir klara.

Ledningsgruppen beslutade att låta Lars-Olof Herou svara för den avslutande delen av arbetet med att samla, rensa, ordna och förteckna arkivhandlingarna. Arbetet ska vara klart senast under våren 2013. Vidare fastställde ledningsgruppen ersättningen för arbete, omkostnader etc. till 3000 kronor. Enligt förslag bör handlingarna sedan lämnas till arkivcentrum i Örebro, om arkivet kan garanteras få vara kvar som helhet. Kostnaden för förvaringen uppgår till ca 125 kr per hyllmeter och år.

Tor Eriksson utsågs till arkivansvarig och kontaktperson för FINNSAM:s arkiv. Det innebär inledningsvis att diskutera villkoren med Arkivcentrum och sedan vara närvarande vid leveransen, förutsatt att FINNSAMs önskemål respekteras. Arbetsuppgifter i övrigt bestäms senare.

11) Kommande konferenser

A) Vinterkonferens 2013

Ledningsgruppen beslutade att låta arrangera en konferens i Uppsala. Där finns bl.a. Sandbergiska handskriftssamlingen vid Carolina Rediviva, SOFI och landsarkivet. Tidpunkten är preliminärt vid månadsskiftet januari/februari 2013.

Jan-Erik Björk och Tord Eriksson fick i uppdrag att arbeta vidare med förläggning, program etc. Gruppen blev senare kompletterad med Torgny Låås.

B) Vårkonferens 2013

FINNSAM har tidigare beslutat att vårkonferensen 2013 skulle arrangeras i Åsnes finnskog, preliminärt under tiden 7-9 juni. Jan Myhrvold lämnade en kort rapport om förberedelserna, som fortgår planenligt. Konferensen blir i huvudsak förlagd utomhus med olika aktiviteter. Förutom byggandet av en tjärmila kommer det att bli underhållning, utflykter till finnbosättningar, naturstig samt föredrag om tjärbränning, släktnamn mm.

C) Höstkonferens 2013

Maud Wedin och Maths Östberg orienterade om planerna för en konferens i Järvsö/Undersvik. Föreläggningen blir troligen på Harsagården i Järvsö. Tidpunkten blir i början av september.

D) Vårkonferens 2014

Vårkonferensen kommer att anordnas i Örträsk. Tiden har preliminärt satts till 6-8 juni. Maud Wedin informerade om ett intressant upplägg med gemensam bussresa med stopp under vägen. Under bussresan håller man föredrag och liknande.

12) FINNSAM-projekt

Maths Östberg är ansvarig för byggnadsinventeringen i FINNSAM:s regi. Han har kompletterat förteckningen över finska karaktärsbyggnader med en nyligen funnen rökstuga i Dymossen i Säfsnäs socken. Han bedömde den preliminärt vara från tidigt 1800-tal.

13) Rapporter

- a) Byggnationen av en ny rökstuga vid Locksjön på Bollnäs finnskog fortsätter
- b) Gottlund gjorde 1821 en resa till finnskogarna på båda sidor om den norsk-svenska gränsen. Man kommer därför att anordna ett stort 200-årsjubileum år 2021. De närmast följande åren fram till jubileumsåret bör också uppmärksammas på olika sätt.

14) Övriga frågor

- a) FINNSAM-info. Nuvarande redaktören Jan-Erik Björk anmälde förhinder att svara för nyhetsbladet under våren 2013. Frågan togs upp i god tid eftersom det kräver att annan person tar över redaktörskapet under bortovaron.
- b) Släktforsarmässan i Södermanland. Tor deltar, men behöver hjälp med broschyrer, böcker etc. Önskemål finns att rollupen blir klar tills dess.
- c) Ledningsgruppsmöten i framtiden. Tor tog upp frågan om tidpunkt mm för framtida ledningsgruppsmöten. Gruppen beslutade att dessa kan förläggas till torsdag kväll innan konferensens start.
- d) Ledningsgruppen beslutade att konferensansvarig ska slippa betala konferensavgift.

15 Avslutning

Ordföranden avslutade ledningsgruppens möte.

Vid protokollet

Justerat

Jan-Erik Björk

Maud Wedin

Protokoll fört vid FINNSAM:s medlemsmöte i Säfsen-Grangärde finnmarker den 2 september 2012

FINNSAM = Finnbygder i samverkan

§ 1 Mötets öppnande

Mötet öppnades av Maud Wedin, Falun som hälsade alla välkomna till förhandlingarna.

§ 2 Ordförande för mötet

Till ordförande för mötet valdes Seppo Remes, Hallstahammar.

§ 3 Sekreterare för mötet

Till mötets sekreterare valdes Jan-Erik Björk, Källby.

§ 4 Protokolljusterare

Till protokolljusterare valdes Berit Andersson, Vitsand och Inga-Greta Lindblom, Vitsand.

§ 5 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes utan tillägg.

§ 6 Godkännande av kallelse

Kallelsen hade skickats ut i samband med inbjudan till konferensen. Kallelsen godkändes.

§ 7 Ekonomisk rapport

Kassören hade sammanställt en ekonomisk rapport som hon hade presenterat och kommenterat på mötet med ledningsgruppen i torsdags kväll. Sekreteraren lämnade, med anledning av kassörens frånvaro, en kortfattad rapport. Sekurafonden är såld. Medlemsavgifterna hade flutit in bra. Sammanfattningsvis kan konstateras att det ekonomiska läget är mycket tillfredsställande.

Medlemsmötet godkände rapporten.

§ 8 Ny hemsida

Maud Wedin hade redan under lördagskvällen, som en av programpunkterna på FINNSAM:s 20-åriga jubileum, presenterat den nya hemsidan. Denna hade moderniserats vad gäller såväl innehåll och uppbyggnad som teknik.

Medlemsmötet godkände rapporten.

§ 9 FINNSAM:s historik

Maud Wedin rapporterade om arbete med FINNSAM:s historik. Christina Norlander hade lagt ner ett omfattande arbete med insamling och bearbetning av underlagen. Men arbetet kan inte sägas vara färdigställt, utan fortfarande krävs kompletteringar.

FINNSAM:s arkivmaterial kommer förmodligen att deponeras vid Örebro arkivcentrum. Tor Eriksson är utsedd att vara FINNSAM:s arkivansvarige och kontaktperson i frågan. Han ska vidare undersöka kostnader samt villkor. Dessutom återstår en del arbete med att sortera, ordna och förteckna arkivalierna.

Medlemsmötet godkände rapporten

§ Roll-up

10 Frågan har diskuterats länge och väl, men nu är det dags att sätta ner foten. Bland andra Lena Gribing jobbar med ett förslag som är på gång med text och foton. En idé kan vara att fotot föreställer en eld eller något annat som kan förknippas med den skogsfinska kulturen. Medlemsmötet fick ta del av något exempel på roll-up.

Hans Berglund nämnde att man borde beakta de synskadades särskilda behov.

Ledningsgruppen skulle arbeta vidare.

§ Konferenser

11

a) Arkivkonferens vintern 2012/2013. Jan-Erik orienterade helt kort om konferensen som kommer att anordnas i Uppsala. Arne Vannevik nämnde att Uppsala universitets bildsamling kunde vara värd att besöka.

Ledningsgruppen fick i uppdrag att arbeta vidare med planeringen.

b) Vårkonferens 2013 Åsnes finnskog. Jan Myhrvold informerade kortfattat om den pågående planeringen av konferensen. Den äger rum preliminärt den 6-8 juni. Han nämnde att konferensen kommer att präglas av uteaktiviteter. Man kommer bl.a. att göra iordning en tjärmila. Konferensen är öppen för utomstående, vilket gör att andra utanför FINNSAM-kretsen kommer att delta.

Ledningsgruppen fick i uppdrag att arbeta vidare med planeringen.

c) Höstkonferens 2013 Järvsö finnskog. Maths Östberg nämnde att konferensen troligen går av stapeln den 6-8 september. Planeringen

d) är i sin första fas, varför närmare information nu inte kan ges.

Ledningsgruppen fick i uppdrag att arbeta vidare med planeringen.

e) Vårkonferens 2014 Örträsk. Maud meddelade att man är mycket angelägna om att vi förlägger en konferens i området. Vanligtvis är det varje deltagares eget ansvar att ta sig till respektive konferens. Men denna gång kan det vara lämpligt att anordna en gemensam resa. Det har funnits olika alternativ: flyg, tåg, buss etc. Men ledningsgruppen har funnit att bussresa är det bästa alternativet. Man kan då lämpligen ha föredrag, utflykter mm under resans gång. Ett stopp på vägen kan vara i Hemling i Ångermanland, med Tord Eriksson som guide.

Ledningsgruppen fick i uppdrag att arbeta vidare med planeringen.

§ FINNSAM-projekt

12 Inga projekt anmäldes.

§ Rapporter

- 13
- Skogsfinsk arkeologi. Under åren har man gjort tre utgrävningar av skogsfinska bosättningar. Stig Welinder som hållit i utgrävningarna är redaktör för en bok om dessa utgrävningar. Den kommer bl.a. att redovisa fynd som kastar gamla föreställningar över ända: glasfönster, sammansatta byggnadstyper, praktporlin, kritpipor etc. Den är förhoppningsvis klar under vintern.
 - Finnskogsmuséet i Skräddrabo. Mats nämnde att flera möten är inplanerade kring olika delar av projektet. Renoveringen av byggnaden är finansierad, men inte vissa andra delar.
 - Nya Sverige. Maud Wedin och Jan Myhrvold är inbjudna till konferens om Nya Sverige i november 2012. Jubiléet är först nästa år, dvs 2013. Det är möjligt att man kan ordna kontakt via video med Sverige under konferensen.
 - Sörmländsk Släktforskarkonferens i Eskilstuna. Konferensen arrangeras den 29 september. FINNSAM kommer att representeras av bl.a. Tor Eriksson.
 - Umeå kulturhuvudstad 2014. Maud Wedin menade att FINNSAM:s medverkan kan bli efterfrågad. Det kan bli tal om samverkan med finska föreningar.
 - Skogsfinsk DNA-Genealogi. Jan Myhrvold berättade om hur man kan använda DNA i forskningen om skogsfinska släkter. Fyrtiofyra släkter är testade. Haplogruppen N har ursprung i Finland. Fjorton av dem är bekräftade.

Övriga rapporter

Birger Nesholen passade på att uppvakta FINNSAM på 20-årsdagen och särskilt dragloket Maud Wedin som har stått för en fantastisk insats, väl värd att hylla. Han lämnade över en gåva.

Tor Eriksson avtackades med blomster av Inga-Greta Lindblom. Han och Kenneth Norrgrann, som också varit behjälplig, fick välförtjänta applåder för fint genomförd konferens och 20-årsjubileum.

§ Avslutning

- 14** Ordföranden Seppo Remes avslutade årsmötet och tackade för visat intresse.

Seppo Remes
Ordförande

Jan-Erik Björk
Sekreterare

Berit Andersson
Justerare

Inga-Greta Lindblom
Justerare

Vinterkonferensen 2013

FINNSAM:s vinterkonferens kommer att arrangeras under helgen den 3-4 februari 2013 i Uppsala. Om möjligt blir det även föredrag under lördagen 2 februari i samarbete med Upplandsmuseet och ev. Uppsala kommun.

Program

Lördag 2 februari: Ev. föredrag på Upplandsmuseet

Söndag 3 februari: Studiebesök samt föredrag på Institutet för Språk och Folkminnen, Uppsala.

Måndag 4 februari: Studiebesök på Landsarkivet, Uppsala samt föredrag och möjlighet till egen forskning.

Skilda ämnen som pågående skogsfinsk forskning, ortnamn, släktnamn i de skogsfinska ortnamnen, arkivkällor för skogsfinsk forskning mm blir behandlade. Föreläggning sker på Uppsala City Hostel.

Mer information om konferensämnen, föreläsare, prisuppgifter och anmälan kommer i nästa nummer av FINNSAM-info samt under hösten på hemsidan www.finnsam.org

Jan-Erik Björk

PS Nils och Hélène Holmdahl har tilldelats Dan Andersson-priset för år 2012. Vi gratulerar!

Söker

Du söker boplats för Kirsti och barnen, platsen där goda väsen är med er.

Där himlen är nära. Där framtiden bor.

Genom Merrasmäkis skogar och i Savolax karga moar. I generationers sångskatter. I farshänders klokskap, i din moders ömma blick. Du sökte vida omkring.

Men var är marken där du ska bo?

Över oroligt hav far du. Dagar vandrar du. Kalla natters oro står du ut.

Ensam är du nu bland granars jättar. På mossor fuktigt gröna. Med Näsjarvis svenska vatten bak ryggen och med skogshöjders skydd i norr.

Men är det här du ska skapa ditt bo?

I morgonljuset ser du hur den stora ugglan mäktigt seglar in. Det visslar till uppifrån granens topp. Vingarnas gråvita fjädrar vibrerar. Den kraftfulla flykten går mellan träden, den vinklar sig fram, störtar mot dig. Det klotrunda ansiktets stora ögon talar till dig.

Är det dig fågelns ska möta? Är det till dig den har ett budskap?

Du känner vinddraget över ditt huvud när den hämtar upp flykten och stiger nästan lodrätt upp mot toppen av en avblåst asp. Där sjunker den till ro.

Ett vitt dun singlar genom luften. Söker sig vaggande ner.

Ligger på marken vid din fot. Stilla.

Här är goda väsen med dig, här finner du ditt bo.

Kjell Söderlund

<mailto:kjell.soderlund.bollnas@gmail.com>

Rapport från FINNSAM-konferensen 30/8-2/9 i Grangärde-Säfsen FINNSAM 20 ÅR

Vi anlände till Säfsen Resort utanför Fredriksberg och togs emot av Tor Eriksson och Kenneth Norrgrann, ansvariga för konferensen. Efter inkvartering i våra stugor nere i backslutningen samlades vi för fredagens utflykt, en lång bilkaravan ringlar sig upp till Brushöjden. Döm om min förvåning så hamnade vi i ett kalhygge, bland ris och stubbar. Bergvik Skog och Stora Enso tog emot oss och bjöd på delikat sopplunch.

Björn Risby, Bergvik Skog redogjorde kortfattat för bygdens historia, från första bosättningen av skogsfinnar, över till första järnbruket i Gravendal fram till nutida skogsbruk. Numera ägs markerna till stor del av Bergvik Skog, vilka sköter förvaltningen. Stora Enso sköter de praktiska bitarna av avverkningen. Företagen är certifierade och det åligger entreprenörerna att ta hänsyn till naturen och lämningar i skogarna vid avverkningar. **Lars Hammar**, Stora Enso berättade att man noga markerar lämningarna och att maskinförarna har aktuella kartor med information om de lämningar som finns i området, så vitt de är kända.

Ett stort tack för den goda lunchen framfördes av Tor och som en extra överraskning fick deltagarna varsin regnjacka av Bergvik Skog. Efter mödosam vändning av alla bilar fortsatte resan till byn Hån. **Hans Berglund**, Sunnansjö hälsade välkommen till byn Hån, belägen i Säfsens finnskog. **Enar Gustavsson**, bosatt i gården Valborghöjden i Hån, och Hans blev våra guider på en byavandring. I Hån bodde det ca 20 familjer på 1950-talet numera är det fyra bofasta hushåll. Inägorna i byn är öppna och är numera naturreservat.



Några FINNSAM:are på utflykt i Hån

Vi vandrade upp mot reservatsgränsen och på grund av den regniga sommaren fick vi en blöt upplevelse, men det är vackert att vandra i hagmark med fina björkar och stenrösen här och där. I den övre delen av de gamla bosättningarna är skogen kvar och vi begrundade ett röse som enligt Hans var lämning efter den första bosättningen. En stensatt källa, många stenrösen och en ännu inte igenväxt åkerlycka rönt stort intresse. Så vandrade vi nedåt i reservatet och aktade oss för komockorna, reservatet betas av får och kor. Vi stannade till vid röset efter ytterligare en bosättning och fortsatte sedan till nedre delen av byn.

Här fanns lämningar efter en smedja och ett antal gropar efter sommargravar, vilka användes tills det blev vinterföre och kistorna kunde forslas till kyrkogården i Nås.

Vandringen fortsatte upp till Karl Johan-stället där **Marita Holmqvist** och **Swen Söderman** tog emot och här var kaffet framdukat. Vi bjöds på tunnbrödsrulle med rökt fårfiol, mycket gott! Marita och Swen berättade att de sköter om reservatet och till sin hjälp har de nuläget 123 tackor och 130 lamm, som de själva äger, och har lånat in 15 nötdjur. Alla djuren betar i olika hagar som skall stänglas, ett stort och tungt jobb. Dessutom måste en del marker slås med lie och röjning göras runt alla stenrösen, en fantastisk insats för att rädda kulturmiljön! Tack för kaffet och så hastade vi vidare.

Vi for så vidare mot Skifsen, en gammal finnbosättning som legat övergiven i många år. **Susanne Andersson**, Fredriksberg tog emot oss och berättade om platsen. På denna plats låg en bosättning som togs upp av släkten Puroinen som fanns kvar i Skifsen i alla år. Skifsen och Drafsen hörde ursprungligen ihop, men delades redan under 1600-talet. I Skifsen har nu byggts upp ett flertal byggnader, bastu, stolpbod och kokhus, vilka är klara och dessutom en ria och en lada som ännu inte är färdiga. För att öppna upp området för byggnation gjorde man en svedja som gav en liten rågskörd.



Nya skogsfinnska byggnader vid Skifsen

Vid bastun fick vi en livfull instruktion av **Hans Horm** om hur man hanterar en knackelie. Föreningen Skifsens vänner hade ordnat en delikat middag med öring, färskpotatis och hjortronsås, och till efterrätt serverades hillo. Allt framdukat på en rustik bänk med fina dekorationer. Ett stort tack framfördes av deltagarna. Tyvärr blev vi tvungna att alltför snart åka från denna underbara plats, solglitter i sjön, trevliga människor och fina byggnader.

Kvällens föredrag framfördes av **Jan-Erik Björk** och **Lars-Olof Herou**. I föredraget redogjordes för den skogsfinnska kolonisationen i Grangärde och Säfsen. De berättade om tiden innan skogsfinnarna slog sig ner och redogjorde också för etableringsprocessen, val av boplats, syn, beslut om skattefrihet och skattläggning.

Lördagen började med en god frukost innan vi klev på bussen. Vår glada och trevliga busschaufför Åke önskade oss trevlig resa och så bar det iväg mot Skattlösberg. Väl framme vid Finngammelgården, Skattlösbergs hembygdsgård väntade kaffe och goda bullar. Vi delades i två grupper och min grupp vandrade fram till Luossastugan där Dan Andersson bodde under några år. **Heidi Baier**, som arbetar som guide där, tog emot oss och vi fick en fantastisk stund med henne.



Heidi Baier vid Luossastugan

Hon är en sagolik tolkare av Dan Anderssons visor och vi fick höra berättelsen om Dan Anderssons liv. Vi blev helt betagna av denna upplevelse!

Sedan fick vi med hjälp av guiden **Yngve Thorné** höra lita om byn Skattlösberg. Vi vandrade genom naturreservatet som är ett av de områden som finns med i Länsstyrelsen i Dalarnas EU-projekt "Foder & fägring i Dalarna". Ca 25 olika platser finns med i projektet som syftar till att restaurera ängsmarker och värna om de sällsynta växter som finns. Det tas fram en betesordning i hagarna som skall befrämja växtligheten, många växter är gynnade av avbetning. En del av åkrarna i byn har hävdats i 400 år. Numera går Yngves hästar av rasen hafling och betar på ängarna. Enligt gamla berättelser fanns en gräns vid Långvasselåa och bron över den. Där slutade lagen att gälla och länsman tordes inte passera och göra några förrättningar i byarna på andra sidan. Yngve visade en växt som heter Mästerrot men kallas för Kobota och denna användes till att bota sjukdomar hos kreaturen. Denna växt förekommer sällsynt i bl. a. Dalarna.

Återvända till hembygdsgården och den väntande lunchen som bestod av Kolbullar, här stektes för brinnande livet under ledning av hembygdsföreningens mesta eldsjäl **Christina Johansson**. En snabb titt på den fina utställningen i huvudbyggnaden hanns med och förstås en titt i rökstugan. Mätta och belåtna återvända vi till bussen och vår guide **Nils Holmdahl**. Nils hade mycket att berätta och visa oss under resan, Dan Anderssons födelseplats den gamla skolan numera riven, Långvasselbron, Torsbergs finnby, Svenskfallet, Abborrberg, Djupadalen, Raiski, Mutti-Lasses täppa med lämningar efter jordkoja och Aspfallet.



Hässja vid Skattlösberg

Så kom vi fram till Nitten eller Tallbackens by. Släkten Kukkoinen bosatte sig här, men numera ser vi bara stora gården efter det att gårdarna har flyttats längre upp på åsen. Vid en rivning av en av gårdarna räddades en stor mängd handlingar och dokument tack vare Erik Yngström, bibliotekarie i Grängesberg. Tack vare detta kan en del av byns historia berättas.

Vi for vidare mot Bringsjöberg och när vi svängde upp mot byn åkte vi en raksträcka kallad Västerlånggatan, som bar uppför en brant backe. Nils Holmdahl berättade om byns historia. Här uppe finns Liss-Jans gården där Nils Mattsson slog sig ner. Alla gårdar i byn byggdes av ättlingar till Nils Mattson. En handelsman Wahlqvist fanns i byn känd för att "ha dåliga varor och konstiga öppettider".

Så styrde vi kosan mot Rikkenstorp där Nils och **Helene Holmdahl** bor. Nils berättade om gården, en gammal finnbosättning och sedan bänkade vi oss vid kaffeborden i lagårn. Vi fick tillfälle att se den fina utställningen om skogfinnarnas historia, en titt i den ny-gamla rökstugan och en vandring i den underbara omgivningen. Åkrarna breder ut sig ner mot sjön och det är en km från mana ner till vattnet. Helene och Nils har lagt ner ett otroligt jobb för att återställa och rusta upp gården, där får, höns och ankor trivs gott.



Rikkenstorp

Återvände till Säfsen fulla av intryck från dagen! Kvällens middag serverades i Folkets hus i Fredriksberg. Efter välkomstdrinken, must från Grangärde musteri, bänkade vi oss vid borden och Ludvika kommuns representant **Ingvar Henriksson**, kultur och fritidsnämndens ordförande, hälsade oss välkomna till Ludvika kommun och bjöd oss varsågod. Festmiddagen bestod av Wallenbergare på älgkalvkött & potatispuré.

Efter middagen framfördes gratulationer från Solør-Värmland Finnkulturforening med en penningssumma att användas till ett seminarium och från Torsby Finnkulturcentrum, som gratulerade med att alla medlemmar får 10 % rabatt på inköp från finnkulturcentrum. Kaffe och god marsipantårta avslutade måltiden.
FINNSAM 20 ÅR HURRA!

Efter middagen presenterade **Maud Wedin** nya hemsidan, som väckta stort intresse. Sedan följde en rapsodi av händelser från FINNSAM:s 20-åriga historia. **Bosse Hansson** framförde medlemmarnas tack till Maud Wedin som varit drivande i närverket allt sedan starten. Kvällen avslutades med allsång, Dan Andersson-visor så klart.

Söndagen började med föredrag av Jan-Erik Björk och Lars-Olof Herou med tema Finnarna och tinget – om lag och rätt på Finnmarken. Genom autentiskt material i källorna kan man ta kål på diverse fördomar om skogsfinnarna. Innehållet i föredraget berörde bland annat rättvisans tjänare, lagstiftning, tingsprocesser, fastighetsrätt, svedjande, upptagning av torp, lösfinnar, skatter. Mats Wahlberg, Institutet för språk- och Ortsnamnsforskning, berättade om Säfsens tidiga historia, och dessutom om Ortsnamnets betydelse. Därefter följde FINNSAM:s höstmöte.

Konferensen avslutades med att framföra ett **stort tack till Tor Eriksson och Kenneth Norrgrann** för en utmärkt planerad och genomförd konferens. **Birger Nesholen** tackade Maud Wedin för hennes engagemang och hennes drivkraft för att hålla intresset för och kunskapen om skogsfinnarna levande.

Några röster från deltagarna får avsluta rapporten:

Inom FINNSAM får ta del av nya rön, får kunskaper från olika håll och ett bra sätt att få kompetensutveckling inom jobbet.

Man får goda vänner och besöka nya miljöer. Man får forskningstips och haft möjlighet att delta i arkeologiska utgrävningar.

"Roligare än jag trodde och jag har lärt mig mycket", tyckte Esaias Lundell, yngste deltagaren i konferensen.

Vid frukosten satt tre FINNSAM-medlemmar vid ett bord, en man kommer in och sätter sig vid bordet bakom. Liv vänder sig om och frågar "Är du FINNSAM?" Mannen ser lite frågande på henne och utbrister "Nej, Jag är ensam!"

Med detta är ännu en konferens till ända.

Inga-Greta Lindblom